

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

29 martie 2022*

„Trimitere preliminară – Admisibilitate – Articolul 267 TFUE – Noțiunea de «instanță» – Articolul 19 alineatul (1) TUE – Articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Stat de drept – Protecție jurisdicțională efectivă – Principiul independenței judecătorilor – Instanță constituită în prealabil prin lege – Organ jurisdicțional din care face parte un membru care a fost numit pentru prima dată într-un post de judecător de un organ politic al puterii executive a unui regim nedemocratic – Mod de funcționare a Krajowa Rada Sądownictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia) – Neconstituționalitatea legii pe baza căreia a fost compus acest Consiliu – Posibilitatea de a califica acest organ drept instanță judecătorească imparțială și independentă în sensul dreptului Uniunii”

În cauza C-132/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia), prin decizia din 18 decembrie 2019, primită de Curte la 10 martie 2020, în procedura

BN,

DM,

EN

împotriva

Getin Noble Bank S. A.,

cu participarea:

Rzecznik Praw Obywatelskich,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul L. Bay Larsen, vicepreședinte, domnul A. Arabadjev, doamnele A. Prechal, K. Jürimäe, domnii C. Lycourgos, I. Jarukaitis (raportor), doamna I. Ziemele și domnul J. Passer, președinți de cameră, domnii M. Ilešič, T. von Danwitz, A. Kumin și N. Wahl, judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

* Limba de procedură: polona.

grefier: domnul M. Aleksejev, șef de unitate,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 2 martie 2021,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Rzecznik Praw Obywatelskich, de M. Taborowski și P. Filipek;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, A. Dalkowska și S. Żyrek, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de K. Herrmann, N. Ruiz García și P. J. O. Van Nuffel, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 iulie 2021,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2, a articolului 4 alineatul (3), a articolului 6 alineatele (1) și (3) și a articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, a articolului 38 și a articolului 47 primul și al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), a articolului 267 al treilea paragraf TFUE, precum și a articolului 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 27).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între BN, DM și EN, pe de o parte, și Getin Noble Bank S. A., o instituție bancară, pe de altă parte, în legătură cu caracterul pretins abuziv al unei clauze cuprinse într-un contract de credit încheiat de BN, de DM și de EN cu această instituție.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 prevede:

„(1) Statele membre se asigură că, în interesul consumatorilor și al concurenților, există mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către vânzători sau furnizori [a se citi «profesioniști»].

(2) Mijloacele menționate la alineatul (1) cuprind dispozițiile în conformitate cu care persoanele sau organizațiile care au, în temeiul legislației interne, un interes legitim în protecția consumatorilor pot introduce o acțiune în justiție sau în fața organismelor administrative competente, în conformitate cu legislația internă în cauză, pentru a obține o decizie care să stabilească dacă clauzele contractuale elaborate pentru a fi utilizate în general sunt abuzive, astfel

încât să poată aplica mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea acestor clauze în continuare.”

Dreptul polonez

Constituția

4 În temeiul articolului 179 din Constituție:

„Judecătorii sunt numiți de președintele Republicii, la propunerea Krajowa Rada Sądownictwa [(Consiliul Național al Magistraturii, Polonia) (denumit în continuare «KRS»)], pentru o perioadă nedeterminată.”

5 Potrivit articolului 180 alineatul 1 din Constituție, judecătorii sunt inamovibili.

6 În temeiul articolului 186 alineatul 1 din Constituție:

„[KRS] asigură independența instanțelor și a judecătorilor.”

7 Articolul 187 din Constituție prevede:

„1. [KRS] este alcătuit din:

1) prim-președintele [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], ministrul justiției, președintele [Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Supremă Administrativă)] și o persoană desemnată de președintele Republicii,

2) 15 membri aleși dintre judecătorii [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], ai instanțelor de drept comun, ai instanțelor administrative și ai instanțelor militare,

3) 4 membri aleși de [Sejm (Seim, Polonia)] din rândul deputaților și 2 membri aleși de Senat din rândul senatorilor.

[...]

3. Mandatul membrilor aleși [ai KRS] este de patru ani.

4. Structura organizatorică, domeniul de activitate și procedurile de lucru [ale KRS], precum și modul de alegere a membrilor săi se stabilesc prin lege.”

8 Articolul 190 alineatul 1 din Constituție prevede:

„Hotărârile [Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională, Polonia)] sunt obligatorii *erga omnes* și definitive.”

Decretul-lege din 6 februarie 1928 privind organizarea instanțelor de drept comun

- 9 Rozporządzenie z mocą ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Decretul-lege privind organizarea instanțelor de drept comun) din 6 februarie 1928, în versiunea în vigoare până la 1 septembrie 1985, relevantă pentru litigiul principal (Dz. U. din 1964, nr. 6, poziția 40, denumit în continuare „Decretul-lege din 6 februarie 1928 privind organizarea instanțelor de drept comun”), prevedea la articolul 2:

„În Republica Populară Polonă, exercitarea justiției are ca misiune să protejeze:

- a) sistemul democratic popular și dezvoltarea sa către socialism;

[...]”

- 10 Conform articolului 53 din acest decret-lege, judecătorii instanțelor de drept comun erau numiți de Rada Państwa (Consiliul de Stat) al Republicii Populare Polone la propunerea ministrului justiției.
- 11 În temeiul articolului 57 din decretul-lege menționat, la momentul intrării sale în funcție, un judecător numit de Consiliul de Stat al Republicii Populare Polone depunea jurământul în fața președintelui instanței competente potrivit unei formule prescrise, dar nu mai depunea jurământ atunci când își schimba postul.
- 12 Formula de jurământ era prevăzută de dekret o rocie ślubowania ministrów, funkcjonariuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa publicznego (Decretul privind depunerea jurământului de miniștri, de funcționari publici, de judecători și de procurori, precum și de funcționarii serviciilor de siguranță publică), din 6 octombrie 1948 (Dz. U. din 1948, nr. 49, poziția 370). Potrivit articolului 1 litera C din acest decret, un judecător depunea jurământ potrivit formulei următoare:
- „Jur solemn să contribui [...], în postul de judecător care mi-a fost încredințat, în domeniul meu de activitate și din toate puterile, la consolidarea libertății, a suveranității și a puterii statului democratic polonez, căruia îi voi fi întotdeauna fidel; să protejez și să consolidez ordinea întemeiată pe principiile constituționale sociale, economice și politice ale Poloniei; să protejez în mod ferm dispozițiile de drept, prin tratarea în mod egal a tuturor cetățenilor; să consolidez respectarea legii și a loialității față de statul democratic polonez; să execut cu zel și cu strictețe obligațiile funcției mele, să fac dreptate în mod imparțial, potrivit conștiinței mele și în conformitate cu dispozițiile legale, respectând secretul profesional, și să fiu ghidat, în cadrul procedurii, de principiile demnității, probității și justiției sociale.”
- 13 Conform articolului 59 alineatul 1 din Decretul-lege din 6 februarie 1928 privind organizarea instanțelor de drept comun, Consiliul de Stat al Republicii Populare Polone, la propunerea ministrului justiției, revoca un judecător dacă acesta din urmă nu oferea garanțiile unei executări corespunzătoare a obligațiilor care revin unei instanțe.

Legea din 20 iunie 1985 privind organizarea instanțelor de drept comun

- 14 Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Legea privind organizarea instanțelor de drept comun) din 20 iunie 1985 (Dz. U. nr. 31, poziția 137), în versiunea în vigoare până la 29 decembrie 1989 (denumită în continuare „Legea din 20 iunie 1985 privind organizarea instanțelor de drept comun”), prevedea la articolul 6 alineatul 2:

„Judecătorii sunt numiți și revocați de Consiliul de Stat [al Republicii Populare Polone] la propunerea ministrului justiției.”

- 15 Articolul 59 din această lege avea următorul cuprins:

„1. În momentul intrării în funcție, judecătorul depune următorul jurământ în fața Ministrului Justiției:

«Jur solemn să contribui, în postul de judecător care mi-a fost încredințat, în domeniul meu de activitate și din toate puterile, la consolidarea libertății, a suveranității și a dezvoltării în toate domeniile Republicii Populare Polone, căreia îi voi fi întotdeauna fidel; să îi protejiez organizarea politică, socială și economică, să protejiez realizările lucrătorilor, proprietatea colectivă, precum și drepturile cetățenilor și interesele acestora protejate prin lege; să asigur respectarea statului de drept popular și să consolidez conștiința juridică a cetățenilor; să execut cu zel și cu strictețe obligațiile funcției mele, să fac dreptate în mod imparțial, potrivit conștiinței mele și în conformitate cu dispozițiile legale, respectând secretele de stat și profesionale, și să fiu ghidat, în cadrul procedurii, de principiile demnității, probității și justiției sociale.»

[...]

3. Judecătorul care își schimbă postul nu poate depune din nou jurământul; acest lucru nu se aplică numirii pe postul de judecător la Curtea Supremă [a Republicii Populare Polone].”

- 16 Articolul 61 din legea menționată preciza:

„1. Consiliul de Stat [al Republicii Populare Polone], la propunerea ministrului justiției, revocă un judecător în cazul în care aceasta din urmă nu oferă garanții cu privire la îndeplinirea corespunzătoare a obligațiilor care revin unui judecător. Înainte de a-și transmite propunerea, ministrul justiției ascultă explicațiile judecătorului, cu excepția cazurilor în care acest lucru nu este posibil. [...]

[...]

3. Judecătorul își pierde dreptul de a judeca de îndată ce i se notifică decizia cu privire la revocarea sa.”

Legea din 12 mai 2011 privind KRS

- 17 Articolul 11 alineatele 1-5 din ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (Legea privind Consiliul Național al Magistraturii) din 12 mai 2011 (Dz. U. nr. 126 din 2011, poziția 714, denumită în continuare „Legea din 12 mai 2011 privind KRS”) prevedea:

„1. Adunarea generală a judecătorilor Curții Supreme alege printre judecătorii acestei Curți doi membri ai Consiliului.

2. Adunarea generală a judecătorilor Curții Supreme Administrative, cu reprezentanții adunărilor generale ale instanțelor administrative ale voievodatului, alege dintre judecătorii instanțelor administrative doi membri ai Consiliului.

3. Adunarea reprezentanților adunărilor judecătorilor de la instanțele de apel alege în cadrul său doi membri ai Consiliului.

4. Adunarea reprezentanților adunărilor generale ale judecătorilor de la instanțele naționale alege în cadrul său opt membri ai Consiliului.

5. Adunarea judecătorilor instanțelor militare alege, în cadrul său, un membru al Consiliului.”

- 18 Articolul 12 din această lege avea următorul cuprins:

„1. Adunările generale ale judecătorilor instanțelor administrative ale voievodatului aleg, dintre membrii lor, doi reprezentanți.

2. Alegerea reprezentanților adunărilor generale ale judecătorilor instanțelor administrative are loc cel târziu în luna care precedă expirarea mandatului membrilor Consiliului aleși dintre judecătorii instanțelor administrative. Reprezentanții aleși sunt aleși pentru o perioadă de patru ani.”

- 19 Articolul 13 din legea menționată prevedea:

„1. Adunările judecătorilor instanțelor de apel aleg reprezentanții judecătorilor instanțelor de apel dintre membrii lor pentru o cincime din numărul judecătorilor unei anumite instanțe de apel.

2. Adunările generale ale judecătorilor instanțelor regionale aleg reprezentanții adunărilor generale ale judecătorilor de la instanțele regionale dintre membrii lor pentru 1/50 din numărul judecătorilor unei instanțe regionale.

3. Alegerea reprezentanților prevăzuți la alineatele 1 și 2 are loc cel târziu în luna care precedă expirării mandatului membrilor Consiliului aleși dintre judecătorii instanțelor de drept comun. Reprezentanții aleși sunt aleși pentru o perioadă de patru ani.

[...]”

Legea privind KRS

20 Legea din 12 mai 2011 privind KRS a fost modificată printre altele prin ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sadownictwa oraz niektórych innych ustaw (Legea de modificare a Legii privind Consiliul Național al Magistraturii și a altor legi) din 8 decembrie 2017 (Dz. U. din 2018, poziția 3) și prin ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sąd ó w powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Legea de modificare a Legii privind organizarea instanțelor judecătorești de drept comun și a altor legi) din 20 iulie 2018 (Dz. U. din 2018, poziția 1443) (denumită în continuare „Legea privind KRS”).

21 Articolul 9 bis din Legea privind KRS prevede:

„1. Seimul alege din rândul judecătorilor [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], ai instanțelor de drept comun, ai instanțelor administrative și ai instanțelor militare 15 membri ai [KRS] pentru un mandat de 4 ani.

[...]”

22 Articolul 37 alineatul 1 din această lege prevede:

„În cazul în care există mai mulți candidați pentru un post de judecător, [KRS] examinează și evaluează împreună toate candidaturile depuse. În această situație, [KRS] adoptă o rezoluție care cuprinde deciziile sale cu privire la prezentarea unei propuneri de numire pe postul de judecător, în privința tuturor candidaților.”

23 Articolul 44 din legea menționată prevede:

„1. Un participant la procedură poate ataca rezoluția [KRS] la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] pentru motive de nelegalitate, cu excepția cazului în care se prevede altfel în dispoziții separate. [...]

1 bis. În cazurile individuale privind numirea în funcția de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], se poate introduce o cale de atac la [Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă)]. În aceste cazuri, nu este posibilă introducerea unei acțiuni la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)]. O acțiune la [Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă)] nu se poate baza pe un motiv privind evaluarea incorectă a îndeplinirii de către candidați a criteriilor luate în considerare la adoptarea unei decizii privind prezentarea propunerii de numire în funcția de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)].

1 ter. Dacă nu toți participanții la procedură au atacat rezoluția menționată la articolul 37 alineatul 1, în cazurile individuale privind numirea în funcția de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], rezoluția devine definitivă în ceea ce privește partea care cuprinde decizia de a înainta propunerea de numire în funcția de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] și partea care cuprinde decizia de a nu înainta o propunere de numire în funcția de judecător la aceeași instanță, în privința participanților la procedură care nu au introdus o acțiune.

2. Acțiunea este introdusă prin intermediul președintelui [KRS], în termen de două săptămâni de la notificarea rezoluției însoțite de motivarea sa. [...]

[...]

4. În cazurile individuale privind numirea în funcția de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], anularea de către [Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă)] a rezoluției [KRS] de a nu înainta o propunere de numire pe postul de judecător la [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] echivalează cu admiterea candidaturii participantului la procedură care a introdus calea de atac, pentru un post de judecător vacant în cadrul [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], post în legătură cu care, la data pronunțării hotărârii de către [Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă)], nu s-a finalizat procedura în fața [KRS], sau, în lipsa unei astfel de proceduri, pentru următorul post de judecător vacant în cadrul [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] care va face obiectul unei publicări.”

Legea privind Codul civil

- 24 Articolul 385¹ alineatul 1 din ustawa – Kodeks cywilny (Legea privind Codul civil) din 23 aprilie 1964 (Dz. U. din 1964, nr. 16), în versiunea aplicabilă litigiului principal, prevede:

„Clauzele unui contract încheiat cu un consumator care nu au fost negociate în mod individual nu sunt obligatorii pentru consumator, atunci când definesc drepturile și obligațiile acestuia într-un mod care contravine bunelor moravuri, cu încălcarea gravă a intereselor sale (clauze ilicite). Prezenta dispoziție nu se aplică clauzelor care se referă la prestațiile principale ale părților, în special la preț sau la remunerație, atunci când sunt formulate în mod neechivoc.”

Codul de procedură civilă

- 25 Potrivit articolului 367 din ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (Legea de introducere a Codului de procedură civilă) din 17 noiembrie 1964, în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumit în continuare „Codul de procedură civilă”):

„1. O hotărâre a unei instanțe de prim grad de jurisdicție poate face obiectul unui apel la o instanță de al doilea grad de jurisdicție.

2. Apelurile îndreptate împotriva unei hotărâri a unui tribunal districtual sunt examinate de tribunalul regional, iar apelurile îndreptate împotriva unei hotărâri a tribunalului regional pronunțate în primă instanță sunt examinate de [Sąd Apelacyjny (Curtea de Apel, Polonia)].

3. O instanță de al doilea grad de jurisdicție examinează o cauză în complet de judecată format din trei judecători. În camera de consiliu, instanța se pronunță în complet de judecător unic, cu excepția cazului în care pronunță o hotărâre.”

- 26 Articolul 379 din acest cod prevede:

„Procedura este nulă:

[...]

- 4) dacă compunerea instanței sesizate este contrară dispozițiilor legale sau dacă o instanță exclusă de drept a participat la examinarea cauzei [...].”

27 Articolul 398³ din codul menționat prevede:

„1. O parte își poate întemeia un recurs pe următoarele motive:

[...]

2) o încălcare a dispozițiilor procedurale dacă acest viciu a putut avea o incidență reală asupra soluționării litigiului.”

28 Conform articolului 398¹³ alineatul 1 din Codul de procedură civilă, „[Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] examinează recursul în limitele obiectului cererii și ale motivelor; în limitele obiectului cererii, acesta ia totuși din oficiu în considerare nulitatea procedurii”.

29 Articolul 398¹⁵ din acest cod prevede:

„1. În cazul admiterii recursului, [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)] anulează în tot sau în parte hotărârea atacată și trimite cauza spre rejudecare instanței care a pronunțat hotărârea sau unei instanțe de același rang. [...]

2. În cazul trimiterii cauzei spre rejudecare, instanța examinează cauza în alt complet de judecată.”

30 Articolul 401 din Codul de procedură civilă precizează:

„Se poate solicita redeschiderea procedurii de declarare a nulității:

1) dacă a făcut parte din completul de judecată o persoană care nu este abilitată sau dacă s-a pronunțat un judecător înlăturat de plin drept, iar partea nu a putut invoca excluderea înainte ca hotărârea să dobândească autoritate de lucru judecat.

[...]”

Litigul principal și întrebările preliminare

31 Prin cererea introductivă din 28 februarie 2017, depusă la 3 martie 2017 la Sąd Okręgowy w Świdnicy (Tribunalul Regional din Świdnica, Polonia), BN, DM și EN au solicitat ca Getin Noble Bank să fie obligată la plata în solidar a sumei de 175 107,10 zloți polonezi (PLN) (aproximativ 39 485 de euro), majorată cu dobânzi de întârziere legale, invocând caracterul abuziv al mecanismului de indexare a creditului prevăzut într-un contract de credit ipotecar indexat în monedă străină, și anume francul elvețian (CHF), precum și caracterul abuziv al clauzei pachetului de asigurare în caz de refuz al instituirii ipotecii în primele trei luni de creditare.

32 Prin hotărârea din 21 august 2018, această instanță a obligat Getin Noble Bank la plata către reclamantele din litigiul principal suma totală de 16 120,12 PLN (aproximativ 3 634 de euro), majorată cu dobânzi de întârziere legale, și a calificat drept ilicite clauzele contractuale ale contractului de credit în discuție în litigiul principal, care permiteau acestei bănci să stabilească în mod arbitrar cursul francului elvețian, în loc să țină seama de cursul mediu stabilit de Narodowy Bank Polski (Banca Națională a Poloniei), fără să declare însă nevalid mecanismul de indexare în ansamblu.

- 33 Reclamantele din litigiul principal au declarat apel împotriva acestei hotărâri la Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław, Polonia). Prin hotărârea din 28 februarie 2019, această instanță a confirmat hotărârea menționată.
- 34 Reclamantele din litigiul principal au formulat recurs împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere, Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), prin care susțin în esență că hotărârea menționată încalcă articolul 385¹ din Legea privind Codul civil, în versiunea aplicabilă litigiului principal, întrucât nu recunoaște că caracterul abuziv al clauzei de indexare prevăzute în contractul în discuție în litigiul principal face ca întregul mecanism de indexare prevăzut în acest contract să fie inaplicabil între părți.
- 35 În cadrul examinării admisibilității acestui recurs, instanța de trimitere, compusă dintr-un judecător al Secției civile a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia), arată că, în temeiul articolului 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13, statele membre trebuie să prevadă posibilitatea de a introduce o cale de atac, de natură administrativă sau judiciară, pentru a stabili dacă anumite clauze contractuale sunt abuzive și că dreptul polonez prevede că o astfel de cale de atac este de natură judiciară. În consecință, instanța de trimitere consideră că organismul național care examinează caracterul abuziv al unor clauze contractuale trebuie să îndeplinească toate condițiile pentru a putea fi calificat drept „instanță” în sensul dreptului Uniunii.
- 36 În această privință, instanța de trimitere subliniază că completul de judecată al Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław), care a pronunțat hotărârea din 28 februarie 2019 ce face obiectul recursului la instanța de trimitere (denumită în continuare „hotărârea atacată cu recurs”), era compus din trei judecători, și anume FO, GP și HK, a căror independență ar putea fi pusă la îndoială, având în vedere împrejurările legate de numirea lor în funcția de judecător.
- 37 Instanța de trimitere precizează mai întâi că prima numire a lui FO pe un post de judecător rezultă dintr-o rezoluție din 9 martie 1978 a Consiliului de Stat al Republicii Populare Polone, apoi că acest magistrat a fost numit pe un post de judecător la Sąd Wojewódzki (Tribunal al Voievodatului, Polonia) printr-o rezoluție din 18 aprilie 1984 a Consiliului de Stat al Republicii Populare Polone și, în sfârșit, că a fost numit pe un post de judecător la Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław) printr-o decizie a președintelui Republicii Polone din 23 ianuarie 1998, adoptată la propunerea KRS. În ceea ce îi privește pe GP și pe HK, aceștia ar fi fost numiți pe un post de judecător la Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław) prin deciziile președintelui Republicii Polone din 12 martie 2015 și, respectiv, din 16 aprilie 2012.
- 38 Instanța de trimitere arată că FO a fost, așadar, numit pe primul său post de judecător într-o perioadă în care Republica Populară Polonă (denumită în continuare „RPP”) era un stat comunist și consideră că numirea sa ulterioară pe un post de judecător la Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław) a fost consecința unei decizii anterioare adoptate de organe nedemocratice și neimpartiale. În plus, după încetarea regimului comunist al RPP, nu s-ar fi efectuat niciun control al respectării, în perioada în care acest regim era în vigoare, de către judecătorii care au fost numiți de același regim a principiului independenței justiției.
- 39 Instanța de trimitere arată de asemenea că, în anul 1998, cu ocazia numirii lui FO la Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław), nu numai că rezoluțiile KRS nu trebuiau să fie motivate, ci, în plus, acestea nu erau supuse vreunei căi de atac.

- 40 Pe de altă parte, instanța de trimitere arată că Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională), într-o hotărâre din 20 iunie 2017, a constatat că, între anii 2000 și 2018, KRS nu funcționa în mod transparent și că alcătuirea completelor sale era contrară Constituției. Or, potrivit instanței de trimitere, GP și HK au fost numiți în funcția de judecător la Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław) în această perioadă.
- 41 În acest context, instanța de trimitere ridică problema dacă, pentru a garanta respectarea dreptului la protecție jurisdicțională efectivă, este obligată să examineze din oficiu dacă completul de judecată al Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław), care a pronunțat hotărârea în recurs, respectă cerințele de independență și de imparțialitate, și aceasta în pofida dispozițiilor constituționale poloneze care garantează inamovibilitatea judecătorilor.
- 42 Potrivit instanței de trimitere, elementele de fapt și de drept legate de numirea unui judecător trebuie să facă obiectul unei examinări în fiecare etapă a procedurii judiciare pentru a se constata independența completului de judecată din care face parte. Aprecierea respectării cerințelor de independență și de imparțialitate ar trebui, astfel, să fie efectuată *in concreto*, și anume ținând seama de eventuala incidență a modalităților de numire a judecătorilor asupra cauzei examinate.
- 43 Astfel, potrivit instanței de trimitere, dacă independența unei instanțe sau legalitatea numirii unui judecător ar trebui apreciată *in abstracto*, și anume fără să se examineze existența unei eventuale incidențe asupra cauzei examinate a procesului de numire a judecătorului în cauză, aceasta ar permite eludarea normelor referitoare la inamovibilitatea judecătorilor, care sunt în principiu prevăzute de dispoziții constituționale. În această privință, instanța de trimitere subliniază că, în lumina Constituției și a jurisprudenței constituționale poloneze, repunerea în discuție a numirii unui judecător este în principiu imposibilă.
- 44 Astfel, potrivit instanței de trimitere, numai o examinare *in concreto* a „caracteristicilor individuale” ale unui judecător, precum poziția sa etică, în cadrul unei aprecieri a independenței acestuia, ar permite protejarea încrederii justițiabililor în instituțiile judiciare.
- 45 Or, instanța de trimitere consideră că, având în vedere Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme) (C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982), nu s-ar putea proceda decât la o apreciere *in abstracto* a independenței unei instanțe sau a legalității numirii unui judecător.
- 46 În această privință, instanța de trimitere arată că, printr-o hotărâre din 5 decembrie 2019, Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a dat curs acestei hotărâri a Curții și a statuat, pe de o parte, că KRS nu era un organ imparțial și independent de puterile legislativă și executivă și, pe de altă parte, că Camera disciplinară a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) nu era o instanță, în sensul dreptului Uniunii sau al dreptului național.
- 47 La 23 ianuarie 2020, Camerele civilă și penală, precum și Camera pentru litigii de muncă și securitate socială a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) au adoptat, fără participarea instanței care constituie instanța de trimitere, o rezoluție comună prin care a fost confirmată jurisprudența rezultată din hotărârea din 5 decembrie 2019 menționată la punctul anterior.
- 48 Totuși, această rezoluție este, potrivit instanței menționate, incompatibilă cu o altă rezoluție din 8 ianuarie 2020, care are de asemenea forță obligatorie, adoptată de Camera de control extraordinar și cauze publice a aceleiași instanțe. Din această rezoluție reiese, pe de o parte, că, atunci când Sad Najwyższy (Curtea Supremă) este sesizată cu o acțiune îndreptată împotriva unei

rezoluții a KRS referitoare la un candidat la un post de judecător, aceasta trebuie să examineze dacă KRS este independentă în lumina Hotărârii din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme) (C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982), și, pe de altă parte, că Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) nu poate anula o asemenea rezoluție KRS decât în două circumstanțe, și anume dacă reclamantul demonstrează că parțialitatea KRS a avut un impact asupra conținutului rezoluției respective sau, în cazul în care judecătorul în cauză a fost deja numit și având în vedere interdicția constituțională de a evalua validitatea unui act de numire a unui judecător, dacă reclamantul demonstrează că instanța din care face parte judecătorul în cauză nu este imparțială și independentă.

49 În aceste condiții, Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 2, articolul 4 alineatul (3), articolul 6 alineatele (1) și (3) și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborate cu articolul 47 [primul și al doilea paragraf] din [cartă] și articolul 267 al treilea paragraf TFUE, precum și articolul 38 din cartă și articolul 7 alineatele (1) și (2) din [Directiva 93/13] trebuie interpretate în sensul că este o instanță judecătorească independentă, imparțială și care dispune de competențele corespunzătoare în sensul dreptului Uniunii un organ în cadrul căruia își exercită funcția o persoană numită pentru prima dată sau ulterior (la o instanță superioară) în funcția de judecător de un organ politic al puterii executive a unui stat cu un regim totalitar, nedemocratic și comunist («Consiliul de Stat al Republicii Populare Polone»), la cererea ministrului justiției al acestui stat, având în vedere în special [...] lipsa transparenței criteriilor de numire, [...] posibilitatea revocării judecătorului în orice moment, [...] lipsa participării în procedura de numire a unui organism autonom reprezentativ al judecătorilor și [...] a unor autorități publice competente constituite în urma unor alegeri democratice, ceea ce ar putea să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire într-o societate democratică?
- 2) Este relevant, pentru soluționarea problemei menționate la [prima întrebare], faptul că numirea ulterioară în funcția de judecător (la instanțe superioare) a putut avea loc ca urmare a recunoașterii perioadei de muncă (vechimii) și pe baza evaluării activității pe postul pe care persoana respectivă a fost numită cel puțin pentru prima dată de organele politice vizate la prima întrebare și pe baza procedurii descrise în cadrul acesteia, ceea ce ar putea să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire într-o societate democratică?
- 3) Este relevant, pentru soluționarea problemei menționate la [prima întrebare], faptul că numirea ulterioară în funcția de judecător [(la instanțe superioare, cu excepția Sąd Najwyższy (Curtea Supremă))] nu a fost condiționată de depunerea unui jurământ al judecătorului privind respectarea valorilor unei societăți democratice, iar [...] persoana în cauză, atunci când a fost numită pentru prima dată, a depus jurământul de a apăra regimul politic al unui stat comunist și așa-numitul «stat de drept popular», ceea ce ar putea să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire într-o societate democratică?
- 4) Articolul 2, articolul 4 alineatul (3), articolul 6 alineatele (1) și (3) și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborate cu articolul 47 [primul și al doilea paragraf] din cartă și articolul 267 al treilea paragraf TFUE, precum și articolul 38 din cartă și articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că este o instanță judecătorească independentă, imparțială și care dispune de competențele corespunzătoare în sensul dreptului Uniunii un organ în cadrul căruia își exercită funcția o persoană numită pentru prima dată sau ulterior (la o instanță superioară) în funcția de judecător cu încălcarea

flagrantă a normelor constituționale ale unui stat membru al Uniunii Europene, având în vedere compunerea neconformă cu Constituția statului membru menționat a organului care desemnează persoana respectivă drept candidat, numit ulterior în funcția de judecător [și anume Krajowa Rada Sądownicwa (Consiliul Național al Magistraturii)], fapt care a fost confirmat de instanța constituțională a respectivului stat membru al Uniunii [...], ceea ce, prin urmare, ar putea să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire într-o societate democratică?

- 5) Articolul 2, articolul 4 alineatul (3), articolul 6 alineatele (1) și (3) și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborate cu articolul 47 [primul și al doilea paragraf] din cartă și articolul 267 al treilea paragraf TFUE, precum și articolul 38 din cartă și articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că este o instanță judecătorească independentă, imparțială și care dispune de competențele corespunzătoare în sensul dreptului Uniunii un organ în cadrul căruia își exercită funcția o persoană numită în funcția de judecător pentru prima dată sau ulterior (la o instanță superioară), desemnată drept candidat pentru numirea în această funcție în cadrul unei proceduri în fața unui organ de evaluare a candidaților [Krajowa Rada Sądownicwa (Consiliul Național al Magistraturii)], dacă această procedură nu a îndeplinit criteriile de publicitate și transparență a regulilor de selectare a candidaților, ceea ce ar putea să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire într-o societate democratică?
- 6) Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf, articolul 2, articolul 4 alineatul (3) și articolul 6 alineatele (1) și (3) TUE coroborate cu articolul 47 [primul și al doilea paragraf] din cartă și articolul 267 al treilea paragraf TFUE, precum și articolul 38 din cartă și articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că instanța de ultim grad de jurisdicție dintr-un stat membru al Uniunii Europene [Sąd Najwyższy (Curtea Supremă)], pentru a garanta o protecție jurisdicțională efectivă ca mijloc pentru a preveni utilizarea constantă a clauzelor abuzive în contractele încheiate de profesioniști cu consumatorii, este obligată să examineze din oficiu, în fiecare etapă a procedurii:
 - a) dacă instanța menționată la [prima și la a patra întrebare] îndeplinește criteriile unei instanțe judecătorești independente, imparțiale și care dispune de competențele corespunzătoare în sensul dreptului Uniunii, indiferent de impactul examinării criteriilor indicate în cadrul acestor întrebări asupra conținutului deciziei privind stabilirea caracterului abuziv al unei clauze contractuale, și, în plus,
 - b) dacă procedura în fața instanței menționate la [prima și la a patra întrebare] este valabilă?
- 7) Articolul 2, articolul 6 alineatele (1) și (3) și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborate cu articolul 47 [primul și al doilea paragraf] din cartă și articolul 267 al treilea paragraf TFUE, precum și articolul 38 din cartă și articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că, în conformitate cu dreptul Uniunii [...], normele constituționale ale unui stat membru al Uniunii [...] referitoare la organizarea instanțelor și numirea judecătorilor care fac imposibilă aprecierea validității numirii unui judecător se pot opune constatării lipsei de independență a unei instanțe sau a unui judecător care își exercită funcția în cadrul acesteia ca urmare a împrejurărilor menționate în [întrebările prima-cinca]?”

Cu privire la cererea de procedură accelerată și la beneficiul tratamentului prioritar

- 50 Instanța de trimitere a solicitat Curții judecarea prezentei cauze potrivit procedurii accelerate în temeiul articolului 105 din Regulamentul de procedură al Curții. În susținerea acestei cereri, ea a arătat că declanșarea unei asemenea proceduri se justifică în esență nu numai în vederea aprecierii legalității hotărârii atacate cu recurs, ci și prin necesitatea de a stabili caracterul licit al repunerii în discuție, în raport cu dreptul Uniunii, a statutului constituțional al mai multor judecatori polonezi și, prin urmare, prin necesitatea de a stabili natura și efectele deciziilor pronunțate de complete de judecată compuse din acești judecatori. În plus, o asemenea procedură s-ar justifica prin faptul că hotărârea Curții în prezenta cauză ar putea completa interpretarea dreptului Uniunii pentru a evita o contradicție între Constituție și dreptul Uniunii, astfel cum este interpretat în Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme) (C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982), și deciziile instanțelor poloneze pronunțate în temeiul acestei hotărâri.
- 51 Articolul 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură prevede că, la cererea instanței de trimitere sau, cu titlu excepțional, din oficiu, președintele Curții poate, după ascultarea judecătorului raportor și a avocatului general, să decidă judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii accelerate în cazul în care natura cauzei impune examinarea acesteia în termen scurt.
- 52 Trebuie amintit în această privință că o astfel de procedură accelerată constituie un instrument procedural destinat să răspundă unei situații de urgență extraordinare. Pe de altă parte, reiese totodată din jurisprudența Curții că este posibil ca procedura accelerată să nu fie aplicată atunci când caracterul sensibil și complex al problemelor juridice ridicate de o cauză se pretează cu dificultate aplicării unei asemenea proceduri, în special atunci când nu este adecvat să se scurteze faza scrisă a procedurii în fața Curții (Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctul 103, precum și jurisprudența citată).
- 53 În speță, prin Decizia din 8 mai 2020, după ascultarea judecătorului raportor și a avocatului general, președintele Curții a respins cererea de judecare a prezentei cauze potrivit procedurii accelerate. Astfel, deși nu există, în principiu, o corelație între gradul de dificultate a unei cauze și urgența care ar exista pentru a o judeca, trebuie să se constate că caracterul sensibil și complex al problemelor juridice ridicate de prezenta cauză se pretează cu dificultate la aplicarea procedurii accelerate (a se vedea prin analogie Ordonanța președintelui Curții din 18 octombrie 2017, Weiss și alții, C-493/17, nepublicată, EU:C:2017:792, punctul 13). Pe de altă parte, trebuie subliniat că decizia de trimitere a fost primită de Curte la aproape trei luni de la pronunțarea sa, ceea ce arată că prezenta cauză nu privește o situație de urgență extraordinară.
- 54 În aceste condiții, având în vedere argumentele invocate de instanța de trimitere, președintele Curții a decis, la 8 mai 2020, ca prezenta cauză să beneficieze de un tratament prioritar, în temeiul articolului 53 alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

Cu privire la cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii

- 55 Prin actul depus la grefa Curții la 29 decembrie 2021, guvernul polonez a solicitat redeschiderea fazei orale a procedurii.

- 56 În susținerea acestei cereri, guvernul menționat a invocat faptul că, printr-o decizie din 13 decembrie 2020, Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) a anulat o decizie a aceleiași instanțe, dar pronunțată într-un alt complet de judecată, în special pentru motivul că nu exista nicio garanție că aceasta din urmă a respectat standardul de independență și de imparțialitate impus instanțelor. Potrivit acestui guvern, conținutul deciziei menționate și consecințele care decurg de aici consolidează argumentele pe care le-a prezentat deja Curții în prezenta cauză și, în consecință, merită să fie examinate în cadrul său.
- 57 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 83 din Regulamentul de procedură, Curtea poate oricând să dispună, după ascultarea avocatului general, redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții.
- 58 În speță, Curtea consideră totuși, după ascultarea avocatului general, că dispune, la finalul fazei scrise a procedurii și al ședinței care a avut loc în fața sa, de toate elementele necesare pentru a se pronunța cu privire la prezenta cerere de decizie preliminară. Curtea arată, pe de altă parte, că din cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii cu care a fost sesizată de guvernul polonez nu rezultă niciun fapt nou de natură să poată avea o influență asupra deciziei pe care este chemată astfel să o pronunțe.
- 59 Astfel, guvernul polonez nu susține că decizia din 13 decembrie 2020 a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) are vreo incidență asupra procedurii principale. Acesta susține numai că motivele expuse în decizia menționată „întăresc argumentele” pe care le-a prezentat deja Curții în prezenta cauză.
- 60 În aceste condiții, nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 61 Rzecznik Praw Obywatelskich (Ombudsmanul, Polonia) susține că această cerere de decizie preliminară este inadmisibilă din cauza viciilor care afectează numirea judecătorului, care constituie instanța de trimitere, pe postul de judecător și a îndoielilor care pot apărea în mod legitim cu privire la independența și imparțialitatea sa.
- 62 În această privință, Ombudsmanul arată, în primul rând, că în speță această instanță nu poate fi calificată drept „instanță” în sensul dreptului Uniunii. Natura și gravitatea viciilor care afectează numirea judecătorului, care constituie instanța de trimitere, în postul de judecător ar fi subminat caracterul efectiv al procesului de numire și, prin urmare, ar fi condus la pierderea de către acest judecător a calității sale de instanță. Astfel, aceste vicii ar fi de așa natură încât nu ar permite să se considere că instanța menționată este o instanță constituită în mod valabil, care îndeplinește criteriul unei instanțe „constituite prin lege”.
- 63 În al doilea rând, Ombudsmanul arată că aprecierea tuturor împrejurărilor de drept și de fapt în legătură cu procesul de numire a judecătorului care constituie instanța de trimitere nu permite înlăturarea oricărei îndoieli legitime cu privire la independența și la imparțialitatea acestui judecător.

- 64 În consecință, potrivit Ombudsmanului, judecătorul care constituie instanța de trimitere nu îndeplinește cele două criterii esențiale pentru a avea caracterul unei „instanțe”, în sensul articolului 267 TFUE, și anume faptul de a fi instituit prin lege și faptul de a fi independent și imparțial. Nerespectarea acestor cerințe, în mod cumulativ sau individual, ar fi suficientă pentru a constata că instanța de trimitere nu este abilitată să adreseze Curții întrebări preliminare în cadrul procedurii de cooperare prevăzute la articolul 267 TFUE.
- 65 Comisia Europeană, fără a susține că cererea de decizie preliminară este inadmisibilă, arată că actul de numire a judecătorului care constituie instanța de trimitere la Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) era întemeiat pe o rezoluție a KRS din 28 august 2018. Or, deși executarea acestei rezoluții a fost suspendată prin ordonanțele Naczelny Sąd Administracyjny (Curtea Administrativă Supremă) din 27 septembrie și din 8 octombrie 2018, președintele Republicii Polone ar fi numit totuși acest judecător la Sąd Najwyższy (Curtea Supremă). În aceste condiții, Comisia apreciază că sunt permise îndoieli cu privire la aspectul dacă instanța menționată îndeplinește cerința de a constitui o „instanță constituită în prealabil prin lege”, în conformitate cu articolul 19 alineatul (1) TUE și cu articolul 47 din cartă.
- 66 În această privință, trebuie amintit mai întâi că, potrivit jurisprudenței constante a Curții, pentru a aprecia dacă organul de trimitere în discuție are caracterul unei „instanțe” în sensul articolului 267 TFUE, aspect care ține doar de dreptul Uniunii, și, prin urmare, pentru a aprecia dacă cererea de decizie preliminară este admisibilă, Curtea ia în considerare un ansamblu de elemente precum originea legală a acestui organ, caracterul său permanent, caracterul obligatoriu al competenței sale, natura contradictorie a procedurii, aplicarea de către organ a normelor de drept, precum și independența acestuia (Hotărârea din 21 ianuarie 2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, punctul 51 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim și alții, C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 42).
- 67 În speță, cererea de decizie preliminară a fost formulată de Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), care, întrucât trebuie să se pronunțe *in limine litis* cu privire la admisibilitatea recursului menționat la punctul 34 din prezenta hotărâre, este obligată, în temeiul dreptului național, să examineze în acest scop caracterul legal al compunerii completului de judecată care a pronunțat hotărârea atacată cu recurs.
- 68 Nu se contestă că Sąd Najwyższy (Curtea Supremă) îndeplinește ca atare cerințele amintite la punctul 66 din prezenta hotărâre. Ceea ce este pus în discuție în speță de Ombudsman este aspectul dacă judecătorul în cauză, care statuează în completul de judecător unic ce a adresat Curții prezenta cerere de decizie preliminară, îndeplinește cerințele pe care trebuie să le îndeplinească un organ pentru a fi calificat drept „instanță”, în sensul articolului 267 TFUE.
- 69 Or, în măsura în care o cerere de decizie preliminară provine de la o instanță națională, trebuie să se prezume că aceasta îndeplinește cerințele menționate, amintite la punctul 66 din prezenta hotărâre, independent de compunerea sa concretă.
- 70 Astfel, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, în cadrul unei proceduri preliminare prevăzute la articolul 267 TFUE, nu revine Curții, având în vedere repartizarea funcțiilor între aceasta și instanța națională, sarcina de a verifica dacă decizia de trimitere a fost luată în conformitate cu normele naționale de organizare judecătorească și de procedură judiciară. Prin urmare, Curtea trebuie să rămână fidelă deciziei de trimitere provenite de la o instanță a unui stat membru, atât timp cât nu a fost revocată în cadrul căilor de atac prevăzute eventual de dreptul național

(Hotărârea din 14 ianuarie 1982, Reina, 65/81, EU:C:1982:6, punctul 7, precum și Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim și alții, C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 44).

- 71 Pe de altă parte, trebuie amintit că cheia de boltă a sistemului jurisdicțional instituit de tratate o constituie procedura trimiterii preliminare prevăzută la articolul 267 TFUE, care, prin instituirea unui dialog de la instanță la instanță între Curte și instanțele din statele membre, are drept scop asigurarea unității de interpretare a dreptului Uniunii, permițând astfel asigurarea coerenței acestuia, a efectului său deplin și a autonomiei sale, precum și, în ultimă instanță, a caracterului propriu al dreptului instituit de tratate [Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac), C-824/18, EU:C:2021:153, punctul 90 și jurisprudența citată].
- 72 Prezumția prezentată la punctul 69 din prezenta hotărâre poate fi totuși răsturnată atunci când o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată de o instanță națională sau internațională ar conduce la concluzia că judecătorul care constituie instanța de trimitere nu are calitatea de instanță judecătorească independentă, imparțială și constituită în prealabil prin lege, în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf din cartă.
- 73 În speță, din moment ce Curtea nu avea cunoștință, la momentul închiderii fazei orale a procedurii, de faptul că judecătorul care constituia instanța de trimitere ar fi făcut obiectul unei astfel de hotărâri judecătorești definitive, eventualele vicii care ar fi putut afecta procedura națională de numire a acestuia nu pot determina inadmisibilitatea prezentei cereri de decizie preliminară.
- 74 Trebuie subliniat că prezumția menționată la punctul 69 din prezenta hotărâre se impune exclusiv în scopul aprecierii admisibilității cererilor de decizie preliminară, în cadrul articolului 267 TFUE. Nu se poate deduce de aici că condițiile de numire a judecătorilor care compun instanța de trimitere permit în mod necesar satisfacerea garanțiilor privind accesul la o instanță judecătorească independentă, imparțială și constituită în prealabil prin lege, în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE sau al articolului 47 din cartă.
- 75 În sfârșit, trebuie precizat, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 77 din concluzii, că o apreciere diferită de cea care decurge din cuprinsul punctelor 68-74 din prezenta hotărâre s-ar putea impune în împrejurări în care, dincolo de situația personală a judecătorului sau a judecătorilor care prezintă în mod formal o cerere în temeiul articolului 267 TFUE, alte elemente trebuiau să aibă repercusiuni asupra funcționării instanței de trimitere din care fac parte acești judecători și să contribuie astfel la atingerea adusă independenței și imparțialității instanței menționate.
- 76 Rezultă din tot ceea ce precedă că cererea de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la primele cinci întrebări

Observații introductive

- 77 Primele cinci întrebări preliminare privesc interpretarea articolului 2, a articolului 4 alineatul (3), a articolului 6 alineatele (1) și (3) și a articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE coroborate cu articolul 47 primul și al doilea paragraf din cartă și cu articolul 267 al treilea paragraf TFUE, precum și cu articolul 38 din cartă și cu articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13.
- 78 Cu toate acestea, din motivarea deciziei de trimitere reiese că aceste întrebări privesc în esență interpretarea principiului independenței și imparțialității instanțelor care reiese din articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și din articolul 47 din cartă. Pe de altă parte, trebuie să se observe că articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 prevede în esență că consumatorii pot preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către profesioniști, în special prin sesizarea instanțelor competente, și că litigiul principal privește printre altele recunoașterea caracterului abuziv al unor clauze contractuale.
- 79 În aceste condiții, este necesar să se examineze primele cinci întrebări numai în raport cu articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, cu articolul 47 din cartă, precum și cu articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13.

Cu privire la primele trei întrebări

- 80 Prin intermediul primelor trei întrebări, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, articolul 47 din cartă, precum și articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că se opun calificării drept instanță judecătorească independentă și imparțială a unui complet de judecată al unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru din care face parte un judecător a cărui primă numire pe astfel de post sau numirea sa ulterioară la o instanță superioară rezultă dintr-o decizie adoptată de un organ al unui regim nedemocratic pe care l-a cunoscut acel stat membru înainte de aderarea sa la Uniune, inclusiv în cazul în care numirile acelui judecător la instanțe după încetarea regimului menționat s-au întemeiat printre altele pe vechimea dobândită de judecător în perioada în care regimul respectiv era în vigoare sau în cazul în care judecătorul a depus jurământul numai cu ocazia primei sale numiri ca judecător de către un organ al aceluiași regim.
- 81 Primele trei întrebări privesc trei împrejurări care însoțesc numirea lui FO, care este unul dintre cei trei judecători ce compun completul de judecată care a pronunțat hotărârea atacată cu recurs, pe care instanța de trimitere le consideră problematice în raport cu dispozițiile vizate la punctul 80 din prezenta hotărâre.
- 82 În primul rând, instanța de trimitere arată că FO a fost numit pentru prima dată într-un post de judecător de către Consiliul de Stat al RPP, care era un organ politic al puterii executive a RPP, la propunerea ministrului justiției de la acel moment și în temeiul Legii din 6 februarie 1928 privind organizarea instanțelor de drept comun, fără ca această numire să fi fost întemeiată pe criterii

transparente, fără ca un organ de autoreglementare judiciară sau o autoritate publică constituită în urma unor alegeri democratice să fi participat la procedura de numire a acestui judecător și fără să fi fost garantată inamovabilitatea lui FO.

- 83 În al doilea rând, instanța de trimitere arată că FO a putut fi numit ulterior pe un post de judecător la instanțe superioare pe baza vechimii sale dobândite ca judecător într-o perioadă în care în Polonia era instaurat un regim comunist, precum și a unei evaluări a atribuțiilor sale de judecător pe un post în care fusese numit de același regim.
- 84 În al treilea rând, instanța de trimitere arată că FO nu a depus jurământ după încetarea regimului comunist al RPP, ci a jurat, cu ocazia primei sale numiri pe un post de judecător de către acest regim, printre altele să protejeze sistemul politic al statului comunist.
- 85 În această privință, trebuie arătat de la bun început că întrebarea adresată privește împrejurări care au intervenit toate înainte de 1 mai 2004, data aderării Republicii Polone la Uniune.
- 86 Or, trebuie amintit că Curtea este competentă să interpreteze dreptul Uniunii numai în ceea ce privește aplicarea acestuia într-un nou stat membru începând de la data aderării acestuia la Uniune (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 ianuarie 2006, Ynos, C-302/04, EU:C:2006:9, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 87 Cu toate acestea, este necesar să se arate că problema pe care instanța de trimitere este chemată să o soluționeze în speță *in limine litis* nu are ca obiect o situație care și-ar fi produs toate efectele înainte de aderarea Republicii Polone la Uniune (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 septembrie 2014, X, C-318/13, EU:C:2014:2133, punctul 23, precum și Hotărârea din 6 octombrie 2016, Paoletti și alții, C-218/15, EU:C:2016:748, punctul 41). Astfel, este suficient să se constate că, deși a fost numit pe postul de judecător anterior aderării respective, FO are în prezent statutul de judecător și exercită atribuții corespunzătoare acestui statut.
- 88 Dată fiind această constatare cu privire la competența Curții, trebuie amintit că deși organizarea justiției în statele membre intră în competența acestora din urmă, nu este mai puțin adevărat că, în exercitarea competenței menționate, statele membre sunt ținute să respecte obligațiile care decurg pentru acestea din dreptul Uniunii (Hotărârea din 20 aprilie 2021, Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, punctul 48).
- 89 Astfel cum prevede articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, revine statelor membre sarcina de a prevedea un sistem de căi de atac și de proceduri care să le asigure justițiabililor respectarea dreptului lor la protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii. Principiul protecției jurisdicționale efective a drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, la care se referă, așadar, articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, constituie un principiu general al dreptului Uniunii care decurge din tradițiile constituționale comune ale statelor membre, care a fost consacrat la articolele 6 și 13 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), și care în prezent este afirmat la articolul 47 din cartă. Această din urmă dispoziție trebuie, prin urmare, să fie luată în considerare în mod corespunzător în vederea interpretării articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf menționat [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 102, precum și jurisprudența citată].

- 90 În ceea ce privește domeniul de aplicare material al articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, trebuie amintit că această dispoziție vizează „domeniile reglementate de dreptul Uniunii”, independent de situația în care statele membre pun în aplicare acest drept, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 103, precum și jurisprudența citată].
- 91 În temeiul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, orice stat membru trebuie să se asigure în special că organismele care, în calitate de „instanțe” în sensul definit de dreptul Uniunii, fac parte din sistemul său de căi de atac în domeniile reglementate de dreptul Uniunii și care sunt, prin urmare, susceptibile să se pronunțe, în această calitate, asupra aplicării sau a interpretării dreptului Uniunii îndeplinesc cerințele unei protecții jurisdicționale efective [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 104, precum și jurisprudența citată].
- 92 În speță, este cert că o instanță de drept comun poloneză precum Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław), care, la fel ca în contextul cauzei principale, a fost chemată să statueze cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau de interpretarea dispozițiilor dreptului Uniunii, și anume cele ale Directivei 93/13, face parte, în calitate de „instanță”, în sensul definit de acest drept, din sistemul polonez de căi de atac în „domeniile reglementate de dreptul Uniunii”, în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, astfel încât aceasta trebuie să îndeplinească cerințele unei protecții jurisdicționale efective.
- 93 Pentru a garanta că asemenea instanțe sunt în măsură să asigure protecția jurisdicțională efectivă impusă astfel în temeiul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, menținerea independenței și a imparțialității acestora este primordială, după cum se confirmă la articolul 47 al doilea paragraf din cartă, care menționează accesul la o instanță judecătorească „independentă” printre cerințele legate de dreptul fundamental la o cale de atac efectivă [Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim și alții, C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 65, precum și jurisprudența citată].
- 94 Astfel cum a subliniat Curtea în repetate rânduri, această cerință de independență și imparțialitate a instanțelor, care este inerentă activității de judecată, ține de conținutul esențial al dreptului la protecție jurisdicțională efectivă și al dreptului fundamental la un proces echitabil, care are o importanță esențială în calitate de garant al protecției ansamblului drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii și al menținerii valorilor comune ale statelor membre prevăzute la articolul 2 TUE, în special a valorii statului de drept [Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim și alții, C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 66, precum și jurisprudența citată].
- 95 Potrivit unei jurisprudențe constante, garanțiile de independență și de imparțialitate impuse în temeiul dreptului Uniunii postulează existența unor norme, în special în ceea ce privește compunerea instanței, numirea, durata funcției, precum și cauzele de abținere, de recuzare și de revocare a membrilor săi, care să permită înlăturarea oricărei îndoieli legitime, în percepția justițiabililor, referitoare la impenetrabilitatea acestei instanțe în privința unor elemente exterioare și la neutralitatea sa în raport cu interesele care se înfruntă [Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim și alții, C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 67, precum și jurisprudența citată].

- 96 În această privință, este necesar ca judecătorii să se afle la adăpost de intervenții sau de presiuni exterioare care le pot pune în pericol independența. Normele aplicabile statutului judecătorilor și exercitării funcției lor de judecător trebuie în special să permită excluderea nu numai a oricărei influențe directe, sub formă de instrucțiuni, ci și a formelor de influență indirectă susceptibile să orienteze deciziile judecătorilor în discuție și să înlăture astfel o lipsă a aparenței de independență sau de imparțialitate a acestora de natură să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire justițiabililor într-o societate democratică și într-un stat de drept [Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim și alții, C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 69, precum și jurisprudența citată].
- 97 Prin urmare, este necesar ca condițiile de fond și modalitățile procedurale care conduc la adoptarea deciziilor respective de numire să nu fie de natură să dea naștere, în percepția justițiabililor, unor îndoieli legitime referitoare la impenetrabilitatea judecătorilor în discuție în privința unor elemente exterioare și la imparțialitatea lor în raport cu interesele care se înfruntă, odată ce persoanele interesate sunt numite. În acest scop, trebuie printre altele ca respectivele condiții și modalități să fie concepute astfel încât să îndeplinească cerințele amintite la punctul anterior din prezenta hotărâre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 aprilie 2021, Republika, C-896/19, EU:C:2021:311, punctul 57 și jurisprudența citată).
- 98 Cerințele amintite la punctele 94-97 din prezenta hotărâre se aplică în special unei instanțe investite de dreptul unui stat membru cu competența de a dispune încetarea utilizării clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către un profesionist, în temeiul articolului 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13. Astfel, această din urmă dispoziție reafirmă dreptul la o cale de atac efectivă de care beneficiază consumatorii care se consideră lezați de asemenea clauze.
- 99 În plus, în litigiul principal, reclamantii solicită repararea prejudiciului pe care susțin că l-au suferit ca urmare a caracterului, potrivit acestora, abuziv al clauzelor evocate la punctul 31 din prezenta hotărâre, în sensul directivei menționate. Acest litigiu corespunde astfel unei situații guvernate de dreptul Uniunii, astfel încât aceiași reclamanți sunt îndreptățiți să se prevaleze de dreptul la o protecție jurisdicțională efectivă garantat la articolul 47 din cartă [a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 81].
- 100 Prin intermediul primelor trei întrebări, instanța de trimitere ridică problema dacă împrejurările anterioare aderării la Uniune a Republicii Polone vizate la punctele 82-84 din prezenta hotărâre au incidență asupra independenței și a imparțialității unui judecător care face parte în prezent din compunerea unui complet de judecată.
- 101 Or, o astfel de incidență nu ar putea fi stabilită decât dacă ar fi demonstrată o relație între normele naționale în temeiul cărora au intervenit aceste circumstanțe și apariția actuală a unor îndoieli legitime și serioase, în percepția justițiabililor, în ceea ce privește independența și imparțialitatea instanței în cauză.
- 102 Instanța de trimitere își întemeiază îndoielile în această privință numai pe considerația că judecătorii numiți de organe ale vechiului regim nedemocratic polonez nu ar fi „independenți”, pentru motivul numirii lor de către aceste organe, pe dobândirea unei părți din vechimea lor în perioada în care acest regim era în vigoare și pe împrejurarea că aceștia au depus jurământ numai în această perioadă.

- 103 Ea adaugă că, chiar dacă după încetarea regimului comunist al RPP au fost puse în aplicare anumite măsuri de lustrare, ordinea constituțională democratică care a urmat acestui regim comunist a admis că judecătorii numiți de organele acestuia din urmă pot, în principiu, să rămână în funcție, ceea ce guvernul polonez a confirmat în ședința în fața Curții. Astfel, primele trei întrebări privesc situația judecătorilor menținuți pe posturi după încetarea regimului nedemocratic al RPP.
- 104 În această privință, trebuie amintit că, pentru a putea adera la Uniune, Republica Polonă a trebuit să respecte criteriile care trebuie îndeplinite de statele candidate la aderare, astfel cum au fost stabilite de Consiliul European de la Copenhaga din 21 și 22 iunie 1993. Aceste criterii impun în special statului candidat „să asigure stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, statul de drept, drepturile omului, respectarea și protecția minorităților”. De asemenea, articolul 49 TUE, care prevede posibilitatea oricărui stat european de a solicita să devină membru al Uniunii, precizează că respectiva posibilitate regrupează statele care au aderat în mod liber și voluntar la valorile comune prevăzute la articolul 2 TUE, printre care se numără valoarea statului de drept, care respectă aceste valori și care se angajează să le promoveze (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 aprilie 2021, *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, punctul 61). Astfel, la momentul aderării Republicii Polone la Uniune, s-a considerat că, în principiu, sistemul judiciar era conform cu dreptul Uniunii.
- 105 Or, în contextul amintit la punctele 103 și 104 din prezenta hotărâre, instanța de trimitere nu invocă niciun element care să indice motivul pentru care condițiile primei numiri, intervenită înainte de sfârșitul regimului nedemocratic al RPP, a unui judecător menținut pe post în urma acestuia ar fi de natură să dea naștere unor îndoieli legitime și serioase, în percepția justițiabililor, în ceea ce privește independența și imparțialitatea acestui judecător în exercitarea funcțiilor sale jurisdicționale.
- 106 În special, din decizia de trimitere nu reiese nicio explicație clară și concretă care să arate modul în care aceste condiții de primă numire a unui astfel de judecător ar putea permite unei persoane, unei instituții sau vreunui organism să exercite în prezent o influență nejustificată asupra acestuia.
- 107 Din aceste elemente rezultă că împrejurările care însoțesc prima numire a unui judecător în astfel de funcții, intervenită în perioada în care era în vigoare regimul nedemocratic al RPP, precum cele identificate la punctele 82-84 din prezenta hotărâre, nu pot fi considerate în sine ca fiind de natură să dea naștere unor îndoieli legitime și serioase, în percepția justițiabililor, cu privire la independența și imparțialitatea acestui judecător, în cadrul exercitării funcțiilor sale jurisdicționale ulterioare.
- 108 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la primele trei întrebări că articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, articolul 47 din cartă, precum și articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că împrejurarea că prima numire a unui judecător într-un stat membru pe un astfel de post sau numirea sa ulterioară la o instanță superioară rezultă dintr-o decizie adoptată de un organ al unui regim nedemocratic pe care l-a cunoscut acel stat membru înainte de aderarea sa la Uniune, inclusiv în cazul în care numirile acelui judecător la instanțe după încetarea regimului menționat s-au întemeiat printre altele pe vechimea dobândită de judecător în perioada în care regimul respectiv era în vigoare sau în cazul în care judecătorul a depus jurământul numai cu ocazia primei sale numiri ca judecător de către un organ al aceluiași regim, nu este în sine de natură să dea naștere unor îndoieli legitime și serioase în percepția justițiabililor cu privire la independența și

imparțialitatea judecătorului în cauză și, prin urmare, nu este de natură să pună în discuție calitatea de instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, a unei instanțe din care acesta face parte.

Cu privire la a patra și la a cincea întrebare

- 109 Prin intermediul celei de a patra și al celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, articolul 47 din cartă, precum și articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că se opun calificării drept instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, a unui complet de judecată care aparține unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru din care face parte un judecător a cărui primă numire pe un post de judecător sau numirea sa ulterioară la o instanță superioară a intervenit fie ca urmare a desemnării sale drept candidat pentru postul de judecător de către un organ alcătuit în temeiul unor dispoziții legislative declarate ulterior neconstituționale de către instanța constituțională a acestui stat membru, fie ca urmare a desemnării sale drept candidat pentru postul de judecător de către un organ alcătuit în mod legal, dar în urma unei proceduri care nu era nici transparentă, nici publică, nici supusă vreunei căi de atac.
- 110 În ceea ce privește prima împrejurare, instanța de trimitere precizează că Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) a constatat, în hotărârea din 20 iunie 2017 printre altele neconformitatea cu articolul 187 alineatul 3 din Constituție – care prevede că mandatul membrilor aleși ai KRS este de patru ani – a articolului 13 alineatul 3 din Legea din 12 mai 2011 privind KRS, interpretat în sensul că mandatul membrilor KRS selecționați dintre judecătorii instanțelor de drept comun are caracter individual. În aceste condiții, instanța de trimitere ridică în esență problema dacă faptul că doi membri ai completului de judecată care au pronunțat hotărârea în recurs au fost numiți în funcția de judecător la Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław) pe baza unor rezoluții adoptate de KRS într-o compunere care, pentru majoritatea membrilor acestuia din urmă, rezulta din dispoziții legislative declarate ulterior neconstituționale de Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) are incidență asupra independenței judecătorilor.
- 111 În ceea ce privește a doua împrejurare, instanța de trimitere arată că, în perioada imediat următoare sfârșitului regimului comunist al RPP, judecătorii numiți de acest regim au fost numiți pe posturi de judecător la instanțe superioare, în urma unei proceduri care s-a desfășurat în fața KRS nou creat, procedură care nu era însă nici transparentă, nici publică, rezoluțiile KRS nefiind supuse, de altfel, până în anul 2007, niciunei căi de atac. Având în vedere aceste elemente, instanța de trimitere ridică problema dacă faptul că un membru al completului de judecată care a pronunțat hotărârea în recurs a fost numit la Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Curtea de Apel din Wrocław) în această perioadă este de natură să pună în discuție independența sa.
- 112 În această privință, trebuie arătat că jurisprudența Curții amintită la punctele 89-97 din prezenta hotărâre este de asemenea pertinentă în vederea examinării celei de a patra și a celei de a cincea întrebări.
- 113 Pe de altă parte, Curtea a statuat deja că garanțiile privind accesul la o instanță judecătorească independentă, imparțială și constituită în prealabil prin lege, dar mai ales cele care stabilesc noțiunea, precum și compunerea acesteia reprezintă piatra de temelie a dreptului la un proces echitabil. Verificarea aspectului dacă, prin modul în care este compusă, o entitate constituie o asemenea instanță judecătorească, atunci când se ivește o îndoială serioasă cu privire la acest aspect, este necesară pentru încrederea pe care instanțele judecătorești dintr-o societate

democratică trebuie să o inspire justițiabilului (a se vedea Hotărârea din 26 martie 2020, Reexaminare Simpson/Consiliul și HG/Comisia, C-542/18 RX-II și C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, punctul 57, precum și jurisprudența citată).

- 114 Astfel, ținând seama de împrejurările care însoțesc numirea judecătorilor în cauză, se pune problema dacă acești judecători pot fi considerați ca reprezentând o „instanță judecătorească independentă și imparțială constituită în prealabil prin lege, în sensul dreptului Uniunii”.
- 115 Cu privire la această noțiune, din articolul 47 al doilea paragraf prima teză din cartă, ce reflectă în esență, astfel cum s-a amintit deja la punctul 89 din prezenta hotărâre, principiul general al dreptului Uniunii al protecției jurisdicționale efective, la care se referă de asemenea articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, reiese că orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 122].
- 116 Pe de altă parte, în măsura în care cartă prevede drepturi ce corespund celor garantate prin CEDO, articolul 52 alineatul (3) din cartă urmărește să asigure coerența necesară între drepturile cuprinse în aceasta și drepturile corespunzătoare garantate de CEDO, fără ca aceasta să aducă atingere autonomiei dreptului Uniunii. Potrivit Explicațiilor cu privire la Carta drepturilor fundamentale (JO 2007, C 303, p. 17), articolul 47 al doilea paragraf din cartă corespunde articolului 6 paragraful 1 din CEDO. Prin urmare, Curtea trebuie să aibă grijă ca interpretarea pe care o dă articolului 47 al doilea paragraf din cartă să asigure un nivel de protecție care nu încalcă nivelul garantat la articolul 6 din CEDO, astfel cum a fost interpretat de Curtea EDO [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 123].
- 117 În această privință, Curtea EDO a subliniat în special că, deși dreptul la o „instanță instituită de lege” garantat la articolul 6 paragraful 1 din CEDO constituie un drept autonom, nu este mai puțin adevărat că acesta are legături foarte strânse cu garanțiile de „independență” și de „imparțialitate”, în sensul acestei dispoziții. Astfel, în Hotărârea Curții EDO din 1 decembrie 2020, Guðmundur Andri Ástráðsson împotriva Islandei (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, § 231 și 233), instanța menționată a statuat printre altele că, deși cerințele instituționale prevăzute la articolul 6 paragraful 1 din CEDO urmăresc, fiecare, un scop precis care le conferă calitatea de garanții specifice unui proces echitabil, ele au în comun faptul că urmăresc respectarea principiilor fundamentale precum supremația legii și separarea puterilor, precizând cu privire la acest aspect că la baza fiecăreia dintre aceste cerințe se află imperativul menținerii încrederii pe care puterea judecătorească trebuie să o inspire justițiabilului și independența acestei puteri în raport cu alte puteri [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 124].
- 118 În special, conform principiului separării puterilor ce caracterizează funcționarea unui stat de drept, trebuie în special să fie garantată independența instanțelor față de puterile legislativă și executivă [a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim și alții, C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931, punctul 68, precum și jurisprudența citată].

- 119 Astfel cum s-a amintit la punctele 95 și 96 din prezenta hotărâre, cerințele de independență și de imparțialitate postulează existența unor norme, printre care în special cele ce privesc compunerea instanței și numirea membrilor săi, care permit înlăturarea oricărei îndoieli legitime, în percepția justițiabililor, referitoare la impenetrabilitatea acestei instanțe în privința unor elemente exterioare și la neutralitatea sa în raport cu interesele care se înfruntă [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ž. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 128].
- 120 În ceea ce privește mai precis procesul de numire a judecătorilor, Curtea EDO a precizat de asemenea în Hotărârea din 1 decembrie 2020, Guðmundur Andri Ástráðsson împotriva Islandei (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, § 227 și 232), că, având în vedere consecințele fundamentale pe care procesul menționat le implică pentru buna funcționare și pentru legitimitatea puterii judecătorești într-un stat democratic guvernat de supremația legii, un asemenea proces constituie în mod necesar un element inerent noțiunii de „instanță instituită de lege”, în sensul articolului 6 paragraful 1 din CEDO, precizând totodată că independența unei instanțe, în sensul acestei dispoziții, se măsoară îndeosebi prin modul în care au fost numiți membrii acesteia [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ž. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 125].
- 121 Pe de altă parte, la punctul 73 din Hotărârea din 26 martie 2020, Reexaminare Simpson/Consiliul și HG/Comisia (C-542/18 RX-II și C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232), Curtea a amintit, făcând trimitere, în această privință, la jurisprudența constantă a Curții EDO, că obiectivul introducerii expresiei „instituită de lege” la articolul 6 paragraful 1 prima teză din CEDO este acela de a se evita ca organizarea sistemului judiciar să fie lăsată la discreția executivului și de a se asigura ca această materie să fie reglementată de o lege adoptată de puterea legislativă într-un mod conform cu normele ce reglementează exercitarea competenței sale. Această expresie reflectă mai ales principiul statului de drept și privește nu doar temeiul juridic al existenței instanței judecătorești înseși, ci și compunerea completului în fiecare cauză, precum și orice altă dispoziție de drept intern a cărei nerespectare face nelegală participarea unuia sau mai multor judecători la examinarea cauzei, ceea ce include în special dispoziții privind independența și imparțialitatea membrilor instanței avute în vedere [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ž. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 129].
- 122 Curtea a statuat astfel că o neregularitate comisă cu ocazia numirii judecătorilor în cadrul sistemului judiciar în cauză determină încălcarea cerinței ca o instanță judecătorească să fie constituită prin lege, cu precădere atunci când această neregularitate este de o asemenea natură și gravitate încât creează un risc real ca alte ramuri ale puterii, în special executivul, să poată exercita o putere discreționară nejustificată care să pună în pericol integritatea rezultatului la care conduce procesul de numire și să semene în acest mod o îndoială legitimă în percepția justițiabililor în ceea ce privește independența și imparțialitatea judecătorului sau a judecătorilor avuți în vedere, cum este cazul atunci când sunt implicate norme fundamentale care fac parte integrantă din instituirea și din funcționarea acestui sistem judiciar [Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ž. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire), C-487/19, EU:C:2021:798, punctul 130, precum și jurisprudența citată].

- 123 Din această jurisprudență reiese că orice eroare susceptibilă să intervină în cursul procedurii de numire a unui judecător nu este de natură să ridice îndoieli cu privire la independența și imparțialitatea acestui judecător și, prin urmare, cu privire la calitatea de „instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege”, în sensul dreptului Uniunii, a unui complet de judecată din care acesta face parte.
- 124 În speță, astfel cum s-a arătat la punctul 112 din prezenta hotărâre, instanța de trimitere exprimă îndoieli cu privire la aspectul dacă completul de judecată care a pronunțat hotărârea atacată cu recurs poate, având în vedere membrii care o compun, să fie considerat că are calitatea de „instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege”.
- 125 În ceea ce privește prima situație evocată de instanța de trimitere și vizată la punctul 110 din prezenta hotărâre, și anume că anumiți membri ai instanței unui stat membru au fost numiți la această instanță pe baza unor rezoluții adoptate de un organ a cărui compunere rezulta din dispoziții legislative declarate ulterior neconstituționale de instanța constituțională a acestui stat membru, este necesar să se arate că din cererea de decizie preliminară reiese că în speță, prin Hotărârea din 20 iunie 2017, Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) nu s-a pronunțat cu privire la independența KRS. Dispozițiile legislative care au fost declarate neconstituționale prin hotărârea menționată priveau în esență caracterul individual al mandatului membrilor KRS, precum și normele de repartizare pe baza cărora erau selectați acești membri în cadrul instanțelor poloneze.
- 126 În aceste condiții, declararea neconstituționalității dispozițiilor legislative în temeiul cărora era compus KRS atunci, la care se face trimitere la punctul 110 din prezenta hotărâre, nu poate, prin ea însăși, să conducă la punerea la îndoială a independenței acestui organ și nici, prin urmare, să dea naștere, în percepția justițiabililor, unor îndoieli cu privire la independența judecătorilor în cauză în raport cu unele elemente exterioare.
- 127 Tocmai această împrejurare este ceea care distinge prezenta cauză de cele în care s-a pronunțat Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme) (C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982), și Hotărârea din 15 iulie 2021, Comisia/Polonia (Regimul disciplinar al judecătorilor) (C-791/19, EU:C:2021:596). Astfel, spre deosebire de dispozițiile legislative în temeiul cărora era compus KRS, ale căror rezoluții au condus la numirea judecătorilor în discuție în litigiul principal, legislația în discuție în cauzele în care s-au pronunțat aceste două hotărâri, în temeiul căreia compunerea KRS a fost modificată, a consolidat influența puterilor legislative și executive asupra selecției membrilor KRS într-un mod care ar fi putut da naștere unor îndoieli legitime și serioase, în percepția justițiabililor, cu privire la independența KRS în discuție în cauzele menționate și la rolul acestuia în procesul de numire a judecătorilor vizați de aceste cauze și, în consecință, la independența acestora din urmă și a instanței din care fac parte.
- 128 Această din urmă constatare a fost confirmată de Curtea EDO, care a statuat că procedura de numire a membrilor Izba Dyscyplinarna (Camera disciplinară) a Sąd Najwyższy (Curtea Supremă), la propunerea KRS compus în temeiul legislației în discuție în cauzele în care s-au pronunțat hotărârile citate la punctul anterior, era influențată în mod nejustificat de puterile legislative și executive, ceea ce este, în sine, incompatibil cu articolul 6 paragraful 1 din CEDO (a se vedea în acest sens Curtea EDO, 22 iulie 2021, Reczkowicz împotriva Poloniei, CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, § 276).

- 129 În plus, instanța de trimitere nu a prezentat elemente concrete de natură să susțină existența unor îndoieli legitime și serioase, în percepția justițiabililor, cu privire la independența și imparțialitatea judecătorilor în cauză care decurg din faptul că Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) a declarat neconstituționale dispozițiile legislative în temeiul cărora fusese compus KRS, care a participat la procedura ce conducea la numirea judecătorilor menționați.
- 130 Aceeași concluzie se impune în ceea ce privește a doua situație evocată de instanța de trimitere și menționată la punctul 111 din prezenta hotărâre, și anume că unul dintre membrii unei instanțe a unui stat membru a fost desemnat drept candidat pentru un post de judecător de către un organ considerat ca fiind compus în mod legal, dar în urma unei proceduri care nu era, la acea dată, nici transparentă, nici publică, nici supusă vreunei căi de atac. Astfel, din decizia de trimitere nu reiese că KRS, astfel cum era compus după încetarea regimului nedemocratic al RPP, nu era independent față de puterile executivă și legislativă.
- 131 În aceste condiții, nu se poate considera că împrejurările avute în vedere de instanța de trimitere în a patra și în a cincea întrebare preliminară, prezentate la punctele 110 și 111 din prezenta hotărâre, sunt de natură să dovedească o încălcare a normelor fundamentale aplicabile în materia numirii judecătorilor, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 122 din prezenta hotărâre.
- 132 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a patra și la a cincea întrebare că articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, articolul 47 din cartă, precum și articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că nu se opun calificării drept instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, a unui complet de judecată care aparține unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru din care face parte un judecător a cărui primă numire pe un post de judecător sau numirea sa ulterioară la o instanță superioară a intervenit fie ca urmare a desemnării sale drept candidat pentru postul de judecător de către un organ alcătuit în temeiul unor dispoziții legislative declarate ulterior neconstituționale de către instanța constituțională a acestui stat membru, fie ca urmare a desemnării sale drept candidat pentru postul de judecător de către un organ alcătuit în mod legal, dar în urma unei proceduri care nu era nici transparentă, nici publică, nici supusă vreunei căi de atac, în măsura în care aceste nereguli nu sunt de o asemenea natură și gravitate încât să creeze un risc real ca alte ramuri ale puterii, în special executivul, să poată exercita o putere discreționară nejustificată, punând în pericol integritatea rezultatului procesului de numire și creând astfel îndoieli serioase și legitime în percepția justițiabililor cu privire la independența și imparțialitatea judecătorului în cauză.

Cu privire la a șasea și la a șaptea întrebare

- 133 Având în vedere răspunsurile date la primele cinci întrebări, nu este necesar să se răspundă la a șasea și la a șaptea întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 134 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

- 1) **Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum și articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretate în sensul că împrejurarea că prima numire a unui judecător într-un stat membru pe un astfel de post sau numirea sa ulterioară la o instanță superioară rezultă dintr-o decizie adoptată de un organ al unui regim nedemocratic pe care l-a cunoscut acel stat membru înainte de aderarea sa la Uniune, inclusiv în cazul în care numirile acelui judecător la instanțe după încetarea regimului menționat s-au întemeiat printre altele pe vechimea dobândită de judecător în perioada în care regimul respectiv era în vigoare sau în cazul în care judecătorul a depus jurământul numai cu ocazia primei sale numiri ca judecător de către un organ al aceluiași regim, nu este în sine de natură să dea naștere unor îndoieli legitime și serioase în percepția justițiabililor cu privire la independența și imparțialitatea judecătorului în cauză și, prin urmare, nu este de natură să pună în discuție calitatea de instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, a unei instanțe din care acesta face parte.**
- 2) **Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale, precum și articolul 7 alineatele (1) și (2) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că nu se opun calificării drept instanță judecătorească independentă și imparțială, constituită în prealabil prin lege, a unui complet de judecată care aparține unei instanțe judecătorești dintr-un stat membru din care face parte un judecător a cărui primă numire pe un post de judecător sau numirea sa ulterioară la o instanță superioară a intervenit fie ca urmare a desemnării sale drept candidat pentru postul de judecător de către un organ alcătuit în temeiul unor dispoziții legislative declarate ulterior neconstituționale de către instanța constituțională a acestui stat membru, fie ca urmare a desemnării sale drept candidat pentru postul de judecător de către un organ alcătuit în mod legal, dar în urma unei proceduri care nu era nici transparentă, nici publică, nici supusă vreunei căi de atac, în măsura în care aceste nereguli nu sunt de o asemenea natură și gravitate încât să creeze un risc real ca alte ramuri ale puterii, în special executivul, să poată exercita o putere discreționară nejustificată, punând în pericol integritatea rezultatului procesului de numire și creând astfel îndoieli serioase și legitime în percepția justițiabililor cu privire la independența și imparțialitatea judecătorului în cauză.**

Semnături